

Jakelun mukaan

2019 Valmistelun asettamispäätös

Asettaminen

Sisäministeriö on tänään asettanut hankkeen valmistelevaan kansallisen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn strategian/toimenpideohjelman. Laadittava strategia/toimenpideohjelma korvaa vuonna 2016 laaditun toimenpideohjelman.

Määräaika

Hankkeen määräaika on 15.2.2019-30.8.2019.

Tausta

Väkivaltainen radikalisoituminen ja ekstremismi ovat kansainvälinen, rajat ylittävä uhka, joka on lisääntynyt Suomessa kuluvaan vuosikymmeneen aikana. Väkivaltaisella ekstremismillä tarkoitetaan sitä, että väkivaltaa käytetään, sillä uhataan, siihen kannustetaan tai se oikeutetaan aatemaailmalla tai ideologialla perustellen. Väkivaltainen radikalisoituminen on yksilöllinen prosessi, joka voi johtaa siihen, että yksilö liittyy väkivaltaisiin ekstremistisiin ryhmiin tai toimintaa. Äärimmillään väkivaltainen radikalisoituminen voi johtaa terroristisiin tekoihin. Väkivaltaisen ekstremismin lisääntyminen vaikuttaa yhteiskuntaan laajasti. Se lisää eri väestöryhmien välistä vastakkainasettelua, lisää jännitteitä yhteiskunnassa sekä syrjintää, vihapuhetta ja viharikoksia, luo turvattomuutta ja horjuttaa yhteiskuntarauhaa. Väkivaltainen ekstremismi on uhka demokratialle ja ihmis- ja perusoikeuksille.

Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ehkäisy on asetettu keskeiseksi tavoitteeksi kansallisesti ja kansainvälisesti. Vaikuttaminen aatemaailmalla perustellun väkivaltaan sitoutuneiden henkilöiden toimintaan sen jälkeen, kun he ovat sitoutuneet ryhmiin tai niiden toimintaan, on erittäin vaikeaa. Tästä syystä on välttämätöntä pyrkiä vaikuttamaan siihen, että yksilöt eivät liittyisi tällaisiin ryhmiin eikä väkivaltainen ekstremismi leviäisi yhteiskunnassa. Myös rikosoikeudellisten keinojen vaikutus näihin henkilöihin on rajallinen. Väkivaltaisen ekstremismin äärimmäisissä muodoissa edes tekijän oma menehtyminen ei estä tekoon ryhtymistä, kuten itsemurhaiskut ja joukkosurmat ovat osoittaneet. Kokemuksen mukaan yksilöt harvoin luopuvat väkivaltaisista aatteista ja ideologioista vankilarangaistuksen tai sen uhkan seurauksena. Kaikki edellä esitetyt seikat korostavat ennalta ehkäisyn merkitystä.

Suomessa ensimmäinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma vahvistettiin vuonna 2012 ja seuraava vuonna 2016. Nyt laadittava strategia/toimenpideohjelma jatkaa aloitettua työtä ottaen huomioon toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset.

Hankkeen tehtävät

Päätös

SM193630

00.01.05.02

10.02.2019

SMDno-2019-227

Tehtävänä on laatia kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn strategia/toimenpideohjelma, joka ohjaa ennalta ehkäisevää työtä kansallisesti ja paikallisesti. Strategia/toimenpideohjelma toimeenpannaan viranomaisten (kansallinen, alueellinen, paikallinen), järjestöjen ja yhteisöjen yhteistyönä.

Valmistelussa tulee ottaa huomioon seuraavat seikat:

- Vuonna 2016 vahvistetun toimenpideohjelman ja maaliskuussa 2019 valmistuvan evaluaation tulokset ja suositukset,
- EU yhteistyölle vahvistetut, väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisyn prioriteetit,
- aiheeseen liittyvät tutkimukset ja selvitykset sekä
- kotimaiset ja kansainväliset hyvät käytännöt ja kokemukset

Strategia/toimenpideohjelmassa on esitettävä aiheeseen liittyvät määritelmät ja käsitteet, ennalta ehkäisevän toiminnan periaatteet, toiminnan organisoiminnan kuvaus sekä toimeenpanoa, seuranta ja raportointia koskevat ohjeet.

Strategia/toimenpideohjelman sisältö tulee kattaa tavoitteet ja toimenpiteet ainakin seuraavilla aihealueilla:

Nuoret

Laaditaan tavoitteet ja toimenpiteet, jotka edistävät nuorten osallistumista väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisyyn erityisesti ottaen YK:n pääsihteerin väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelman (2016) sekä päätöslauselman 2250 tavoitteet.

Paikallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisy

Väkivaltaisen ekstremismin vaikutukset näkyvät paikallisesti eri väestöryhmien välisten jännitteiden ja vastakkainasettelun lisääntymisenä, vihan ja vihapuheen levittämisenä sekä turvallisuuden ja osallisuuden tunteen heikentymisenä. Vastaavasti näiden lisääntyminen luo kasvupohjaa väkivaltaiselle ekstremismille. Väkivaltaisen teon vaikutukset paikallisesti ovat suuret ja pitkäkestoiset. Ne voivat myös lisätä väkivaltaa ja muita rikoksia sekä mielenilmauksia vihollisiksi koettuja ihmisiä ja yhteisöjä kohtaan. Toimenpideohjelmassa/strategiassa kuvataan tavoitteet ja toimenpiteet koskien ennalta ehkäisevän toiminnan, tarvittavien interventioiden ja toiminnan edellyttämän yhteistyön ja rakenteiden järjestämiseksi viranomaisten välillä ja järjestöjen kanssa.

Ääriliikkeiden toimintaan rekrytointi ja verkostot

Väkivaltaiset ääriliikkeet rekrytoivat uusia jäseniä ja tukijoita toiminnalleen. Jäsenet ovat yhteydessä toisiinsa ja muodostavat verkostoja. Ennalta ehkäisyn kannalta on tärkeä lisätä tietoa ja ymmärrystä siitä, miten rekrytointi ja vaikuttaminen tapahtuvat sekä miten voidaan tunnistaa rekrytoinnissa käytettävät keinot ja menettelyt. Näitä ovat esimerkiksi netissä leviävä propaganda ja vihapuhe, grooming, manipulointi ja salaliittoteoriat. Laaditaan tavoitteet ja toimenpiteet, joilla haavoittuvassa asemassa olevien yksilöiden ja yhteisöjen resilienssiä tätä vaikuttamista vastaan voidaan lisätä.

Internet, sosiaalinen media ja viestintä

Toimia netissä leviävän terrorismiin yllyttävän propagandan ja vihapuheen torjumiseksi on kehitetty kansallisesti ja kansainvälisesti. Keskeisiä keinoja ovat propagandan ja vihapuheen poisottaminen sekä näiden viestejä haastava, vaihtoehtoinen viestintä. Laaditaan tavoitteet ja toimenpiteet siitä, miten näihin ilmiöihin puututaan.

Väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisy opetustoimessa

Päätös

SM193630

00.01.05.02

10.02.2019

SMDno-2019-227

Toimenpideohjelmassa/strategiassa määritellään tavoitteet ja toimenpiteet, joilla vahvistetaan edelleen koulutuksen- ja opetuksenjärjestäjien, oppilaitosten ja koulujen ja varhaiskasvatuksen toimia, joilla yhdessä lasten ja nuorten kanssa ennalta ehkäistään väkivaltaista radikalisoitumista ennalta ja vähennetään vihapuhetta. Laaditaan toimenpiteet, joilla voidaan hyödyntää Pohjoismaiden ministerineuvoston, Unescon, Euroopan neuvoston ja EU:n työtä sekä tutkimustuloksia suomalaisissa oppilaitoksissa, tavoitteena lisätä koulujen, opettajien ja opiskelijoitten tietämystä ja keinoja väkivaltaisen radikalisoitumisen ennaltaehkäisyssä. Lisäksi laaditaan toimenpiteet, joilla lisätään yhteistoimintaa oppilaitosten, nuorisotyö ja nuorten omaehtoisen toiminnan välillä sekä vahvistetaan opetustoimen osallistumista Ankkuritoimintaan.

Vankiloissa tapahtuva radikalisoituminen ja vapautuvat vangit

Rikosseuraamuslaitoksen pilottihankkeen tulosten mukaan Suomen vankiloissa oli vuonna 2018 yli sata radikalisoitunutta vankia. Nämä olivat sekä uskonnolla perusteltuun ekstremismiin että väkivaltaiseen äärioikeistoon liittyviä henkilöitä. Vankilat ovat ympäristö, jossa yksittäinen radikalisoitunut vanki voi vetää myös muita mukaan näiden aatteiden kannattajiksi. Radikalisoituneisiin, vapautuviin vankeihin liittyy useita riskitekijöitä, kuten viimeaikaiset terroristi-iskut Euroopassa ovat osoittaneet. Toimenpideohjelmassa/strategiassa esitetään tavoitteet ja toimenpiteet vankiloissa tapahtuvan radikalisoitumisen torjumiseksi ja moniammatillisen toiminnan järjestämisessä vapautuvien vankien kanssa niin, että näihin liittyvää väkivallan riskiä voidaan vähentää.

Väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisy sosiaali- ja terveystoimessa

Toimenpideohjelmassa/strategiassa määritellään tavoitteet ja toimenpiteet, joilla lisätään tietoa väkivaltaisesta radikalisoitumisesta, sen tunnistamisesta ja siitä, miten sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö voi sitä ennalta ehkäistä. Sosiaali- ja terveystoimeen kehitetään rakenteet ja prosessit, joilla kansallinen ohjeistus saadaan käytännön toimijoiden työn tueksi ja vastaavasti käytännön kokemukset kehittämistyön tueksi. Laaditaan toimenpiteet, joilla voidaan tukea ennalta ehkäisyn kannalta keskeistä moniammatillista työtä.

Uskonnollisten yhteisöjen tuki väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisylle

Uskonnollisten yhteisöjen roolia ja mahdollisuuksia väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisyssä on linjattu YK:n pääsihteerin väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelmassa (2016). Uskonnolliset yhteisöt ovat asiantuntijoita ja uskottavia toimijoita uskonnon tulkintaan liittyvissä asioissa. Uskonnolliset yhteisöt voivat tukea viranomaisia radikalisoitumisvaarassa olevien henkilöiden kohtaamisessa, tuoda uskontoon liittyvää asiantuntemusta viranomaisten työn tueksi sekä toimia sillanrakentajina silloin, kun ihminen ei luota viranomaistoimintaa. Väkivaltaisen ekstremismi tai sen uhka saattaa kohdistua uskonnollisiin yhteisöihin ja jäseniin, jonka kautta heillä voi olla ennalta ehkäisyn kannalta olennaista tietoa toiminnasta alueella. Uskonnollisilla yhteisöillä on tärkeä tehtävä vahvistaa yhteisöjen vastustuskykyä väkivaltaan kehottavia viestejä vastaan. Toimenpideohjelmassa/strategiassa asetetaan tavoitteet ja määritellään toimenpiteet yhteistyön kehittämiseksi niin, että uskonnollisten yhteisöjen osaaminen ja mahdollisuudet edistävät eväkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisyä paikallisesti ja kansallisesti.

Lisäksi valmistelussa tulee ottaa huomioon muut käsiteltävän asian kannalta keskeiset, valmistelun aikana esille tulevat seikat.

Hankkeen organisointi

Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn kansallinen yhteistyöryhmä (SMDno-2016-704 SM019:00/2016) toimii toimenpideohjelman/strategian valmisteluryhmänä. Valmisteluryhmän puheenjohtajana toimii kehittämisspäällikkö Tarja

Päätös

SM193630

00.01.05.02

10.02.2019

SMDno-2019-227

Mankkinen ja sihteerinä Susanna Sutinen, sisäministeriön poliisiosasto sekä projektipäällikkö Milla Perukangas, Kirkon Ulkomaanapu.

Valmistelun aikana tulee kuulla eri tahoja esimerkiksi järjestämällä työpajoja tai muita kuulemistilaisuuksia. Valmisteluryhmä voi kuulla tarvittaessa asiantuntijoita.

Osastopäällikkö

Risto Lammi

Poliisijohtaja

Stefan Gerkman

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Sisäministeriö 10.02.2019 klo 13:52. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismi ennalta ehkäisyn kansallinen yhteistyöryhmän
Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismi ennalta ehkäisyn johtoryhmä

Tiedoksi

Erytisavustaja Andersson-Bohren
Erytisavustaja Rantanen
Kansliapäällikkö Salmi
SM osastot
OM
STM
OKM
Opetushallitus
Rikosseuraamuslaitos
Migri
Poliisihallitus
Suojelupoliisi
Terveysten- ja hyvinvoinnin laitos
Kirkon Ulkomaanapu